

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף טו עמוד א

א כיצד למד ר' מאיר מדברי ר' חנינא סגן הכהנים, ששורפים בערב פסח תרומת חמץ טהורה עם תרומה טמאה ?

ב כיצד מצינו שלישי לטומאה מדרבנן ?

ג האם הוזהרנו לשמור על ספק תרומה טמאה שלא תיטמא ודאי ?

ד חבית תרומה נשברה, האם מותר לקבל את היין בכלי טמא כדי למונעו מלהתערב עם חולין טמאים ולאסרם ?

ה כיצד למד ר' מאיר מדברי ר' יהושע, ששורפים בערב פסח תרומת חמץ טהורה עם טמאה, ומדוע ר' יוסי חולק עליו ?

א כשם שמותר לשרוף בשר קדשים שהוא שלישי מדרבנן, עם בשר שהוא ראשון מן התורה, אף שעושהו שני לטומאה מדרבנן [שמן התורה אין אוכל מטמא אוכל].

כך מותר לשרוף בשעה הששית [שהחמץ אסור מדרבנן] תרומת חמץ טהורה עם הטמאה, אף שמתמאה מדרבנן [שמן התורה אין אוכל מטמא אוכל].

ב בשר קודש שנגע בכלי שנטמא ממשקים טמאים.

שמן התורה אין אוכלים ומשקים מטמאים כלי, וחכמים גזרו שיטמאו משום משקים של זב [רוקו, מי רגליו] שהם אב הטומאה המטמא כלים.

ג ר' אליעזר: הוזהרנו. שנאמר "משמרת תרומתי" ונקרא "תרומותי" בלשון רבים, ללמד חיוב שמירה בשתי תרומות, טהורה ותלויה.

ר' יהושע: אף גורם לה טומאה, שיש אם למסורת והוזהרנו רק על תרומה טהורה.

ד יכול להציל: מחבית התרומה לפחות רביעית יין בכלי טהור, חייב לעשות כן. אינו יכול להציל: לר' אליעזר אסור לקבלו בכלי טמא. לר' יהושע מותר, שסופה לאיבוד.

ה ר' מאיר: כשם שר' יהושע מתיר לטמא בידים תרומה שעתידה להיאבד, כך שורפים טהורה עם טמאה בערב פסח [אפילו בשעה חמישית] משום שעתידה להיאסר.

ר' יוסי: ר' יהושע התיר לטמא תרומה בידים רק במקום הפסד מרובה [וין החולין].

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף טו עמוד ב

א] האם שורפים פיגול או נותר עם בשר קדשים שנטמא ?

ב] פת מעופשת, האם היא מטמאה טומאת אוכלים, והאם היא נשרפת עם תרומה טמאה בפסח ?

ג] לר' יוחנן, באיזה אופן נחלקו ר' מאיר ור' יוסי אם שורפים תרומת חמץ טהורה עם הטמאה, ובאיזה אופן לא נחלקו ?

ד] כיצד ר' מאיר למד מדברי ר' חנינא ששורפים תרומת חמץ טהורה עם הטמאה בשעה השישית, וכמה נחלק ר' יוסי ?

א] בית שמאי: אין שורפים אותם יחד, שאסור לטמא פיגול ונותר טהורים [מן התורה].
בית הלל: נשרפים יחד, כיון שחכמים גזרו על פיגול ונותר שמטמאים את הידים.
פיגול משום חשדי כהונה, ונותר משום עצלי כהונה.

ב] טומאה: אם היא ראויה לאכילת כלב, מטמאה טומאת אוכלים בכביצה.
שכיון שנטמאה כשהיתה ראויה למאכל אדם, אינה פוקעת עד שתיפסל לכלב.
שריפה: אף אם היא תרומה טהורה, נשרפת עם הטמאה, מפני שחשובה כעפר הארץ.

ג] בשעה הששית [חמץ אסור מדרבנן]: לר' מאיר שורפים, כשם ששורפים בשר שלישי דרבנן עם בשר ראשון דאורייתא. לר' יוסי אין שורפים.
בשעה השביעית: ר' יוסי מודה ששורפים, כיון שהחמץ אסור באכילה מן התורה.
בשעה החמישית: ר' מאיר מודה שאין שורפים, כיון שהחמץ אינו אסור כלל.

ד] ר' חנינא העיד שבשר שנטמא ממשקה שנגע בכלי שנטמא משרץ [והוא שלישי], שורפו עם בשר שנטמא מאב הטומאה דאורייתא, אף שבכך ייעשה שני.
לר' מאיר: מן התורה משקה טמא אינו מטמא אוכל אחר, והבשר שלישי רק מדרבנן.
לכן תרומה טהורה נשרפת עם הטמאה בשעה השישית האסורה מדרבנן.
לר' יוסי: מן התורה משקה טמא מטמא אוכל אחר, והבשר שלישי מדאורייתא.
אך [תרומת] חמץ בשעה הששית אסור רק מדרבנן, לכן אסור לטמאה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף טז עמוד א

א [משקה ספק טמא, או דבר אחר שספק אם משקה טמא נגע בו, מה דינו ?

ב [לר' אלעזר, האם יש טומאה למשקים מן התורה ?

ג [מהי עדות יוסי בן יועזר "שמשקין בית מטבחיא" טהורים ?

ד [לסובר שאין טומאה למשקים, כיצד מתפרש הכתוב "וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא" ?

א [ר' מאיר: המשקה, טמא מספק. שכיון שמן התורה הוא מקבל טומאה, ספקו לחומרא. דבר האחר, טהור. שמשקה מטמא אחרים מדרבנן, וספק דרבנן לקולא.

ר' יהודה: משקה מטמא אחרים [אוכלים וכלים] מן התורה, וספקו לחומרא.

ר' יוסי: מטמא אוכל מן התורה, וספקו לחומרא. ומטמא כלי מדרבנן, וספקו לקולא.

ב [רב: אין טומאה למשקים כלל, בין טומאת עצמם ובין לטמא אחרים. שמואל: יש להם טומאת עצמם, אך אינם מטמאים אחרים.

ג [רב: טומאת משקים עצמם היא מדרבנן, ולא גזרו במשקין בית מטבחיא ודם ומים בבית המטבחים שבמקדשו שיקבלו טומאה, כדי שלא לגרום הפסד לקדשים.

שמואל: משקים מטמאים אחרים מדרבנן, ולא גזרו במשקין בית מטבחיא.

אך יש להם טומאת עצמם מן התורה, ואין חכמים יכולים לבטלה.

- וקשה, מדוע בשר קדשים שנגע במשקה טמא לא נאסר באכילה משום "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל".

ד ["יטמא" היינו מכשיר לטומאה, שמשקה מכשיר אוכל לקבל טומאה. וצריך שני פסוקים [הנ"ל, ו"מכל האוכל אשר יבא עליו מים"] ללמד דין הכשר:

1. מים תלושים מכשירים אף שאינם עומדים במקומם.

2. מים מחוברים מכשירים אף שלא גילה דעתו שמחשיבם.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף טז עמוד ב

א | האם דם קדשים ודם התמצית מכשירים אוכלים לקבל טומאה, ומנין ?

ב | זרק דם שנטמא, האם הורצה הקרבן לבעלים ?

ג | לר' יהושע, לענין מה הציץ מרצה כשהבשר נטמא ?

ד | מדוע הציץ מרצה על עון טומאה ולא על מחשבת חוץ לזמנו ומקומו ?

א | קדשים: אינו מכשיר. שנאמר "על הארץ תשפכנו כמים", ללמד שרק דם שנשפך כמים (דם חולין שאין צריך לקבלו בכלין) מכשיר אוכל לקבל טומאה.

אבל דם קדשים שמקבלים אותו בכלי לזורקו על המזבח, אינו מכשיר.

התמצית (דם היוצא מן הבהמה לאחר שיצאה נפשה): אינו מכשיר.

שנאמר "הדם הוא הנפש", ללמד שרק דם שהנפש יוצאה בו קרוי דם (ומשקה).

ב | מן התורה: הציץ מרצה והבעלים נתכפרו, והבשר נאכל לכהנים.

מדרבנן: חכמים קנסו על המזיד שאין הכהנים אוכלים את בשרו.

ונחלקו אמוראים האם מדובר בדם שנטמא במזיד, או שהדם נזרק במזיד.

- לסוברים שמשקה אין לו טומאה מן התורה, הדם טמא מדרבנן.

וליוסי בן יעזר אין דם קדשים מקבל טומאה כלל, אפילו מדרבנן.

ג | הציץ מרצה להתיר את הדם בזריקה, בין ביחיד ובין בציבור.

ואסור לאכול את הבשר, שאין הציץ דוחה "בשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל".

- הכלל ש"אם אין בשר אין דם", היינו דוקא כשאבד הבשר או שיצא חוץ למחיצתו.

ד | טומאה: שמאחר שהותרה מכללה בקרבן ציבור, לכן הציץ מרצה קרבן יחיד שנטמא.

מחשבת חוץ לזמנו: אינו מרצה (עון נותר), שנאמר "לא יחשב".

מחשבת חוץ למקומו: אינו מרצה (עון פיגול), שנאמר "לא ירצה".

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף יז עמוד א

א | אלו שאלות שאל חגי הנביא לבדוק האם הכהנים בקיאים
בדיני טומאה ?

ב | האם משקי בי מטבחיא ומשקי בי מדבחיא מקבלים טומאה ?

ג | ללוי, משקי בי מדבחיא שנטמאו בעזרה והוציאם
לחוץ, או שנטמאו בחוץ והכניסם בפנים, האם הם
מטמאים אחרים ?

א | רב: האם יין ושמן נעשים רביעי בקודש מחמת שרץ. וענו שטהורים, וטעו.
שגזרו טומאה מדרבנן אף על משקי בי מדבחיא.

שוב שאל, האם הם נעשים רביעי בקודש מחמת מת, וענו שכן, ולא טעו.
שבקיאים היו בטומאת מת, אך לא בטומאת שרץ.
לרבינא, שאל גם האם שלישי בקודש טהור, וענו טמא, ולא טעו.

שמואל: האם יין ושמן נעשים חמישי בקודש, וענו שטהורים, ולא טעו.
שוב שאל האם יין ושמן נעשים רביעי בקודש, וענו שכן, ולא טעו.

ב | רב: בי מטבחיא (הדם והמים), אינם מקבלים טומאה.
בי מדבחיא (יין ושמן) מקבלים טומאה מדרבנן, וכן מטמאים אחרים.

שמואל: בי מטבחיא, מקבלים טומאה מן התורה, אך אינם מטמאים אחרים.
בי מדבחיא, מקבלים טומאה מן התורה, ומטמאים אחרים מדרבנן.

לוי: בי מטבחיא ובי מדבחיא, מקבלים טומאה מן התורה, אך אין מטמאים אחרים.

ג | הולכים אחר השעה שירדה להם תורת טומאה לטמא אחרים.
הנטמא בעזרה: אינו מטמא אחרים אף שכשיצא לחוץ ואינו ראוי למזבח.
הנטמא בחוץ: מטמא אחרים (אף שבפנים הם משקי בי מדבחיא), לא פקעה טומאתם.